

під час сприйняття текстів нерозривно пов'язані з виділенням смислових опорних пунктів, під якими варто розуміти не будь-яку опору в запам'ятовуванні, а щось коротке, стисле, що заміняє собою якийсь ширший зміст; при цьому відновлення за мінімальним числом слів здійснюється відповідно до утворення скороченого та узагальненого коду – «мови» семантичних комплексів, що називається узагальненим тлумаченням або способом тлумачення відповідних лексичних понять (узагальненим способом розширеного тлумачення). Цей спосіб варто розглядати як спосіб семантизації, а також узагальненого тлумачення і розвитку залежно від того,

в якій мові він застосовується. Як евристичний спосіб тлумачення іншомовного поняття, що виражається іншомовним словом, цей спосіб являє собою чітке, стилістично відшліфоване, ємне формулювання узагальненого поняття, що дає змогу без пригадування встановлювати до 5–6 варіантів (однорідних) перекладу, що відображають зміст висловлювання. Отже, стає очевидним, наскільки ефективним є використання лексичної, семантичної та алгоритмічної системностей в аспекті диференційованого розвитку теоретичного мислення, оволодіння процесом реферування та розширення пізнавальних можливостей учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Соколов О.М. Внутрішнє мовлення і мислення. М.: Просвіта. 1968. 247 с.
2. Харлов Г.О. Взаємнопроникна спільність пар мов як засіб «присвоєння» знань. *Науковий вісник ПУНПУ ім. К.Д. Ушинського*. 2002. С. 80–83.
3. Харлов Г.О. Психологічні особливості системного навчання іншомовного лексичного матеріалу. *Нові дослідження в психології*. 1990. № 2/3.
4. Харлов Г.О. Про можливість запам'ятовування збільшених лексичних доз при вивченні іноземної мови. *Вопросы психологии*. 1974. № 3. С. 85–92.

УДК 821.133.1:82-31

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.27>

ХАРАКТЕРНІ РИСИ ІДІОСТИЛЮ Г. ШЕВАЛЬЄ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «CLOCHEMERLE»)

GABRIEL CHEVALIER'S IDIOSTYLE FEATURES (A CASE STUDY OF "CLOCHEMERLE" NOVEL)

Опашнюк Н.К.,

orcid.org/0000-0002-3473-8439

*аспірант кафедри романської філології і перекладу
Запорізького національного університету*

У статті досліджуються характерні риси індивідуально-авторського ідіостилю французького письменника першої половини ХХ століття Габрієля Шевальє на матеріалі його роману «Clochemerle». В роботі ідіостиль розглядається як система індивідуально-естетичного використання властивих даному періоду розвитку художньої літератури засобів мовного вираження. Вивчення ідіостилю письменника не повинно обмежуватись суто лінгвістичними розвідками, а має супроводжуватись та доповнюватись даними історії, літературознавства, соціології, культурології тощо. В елементах ідіостилю Г. Шевальє знайшла своє відображення епоха створення його роману «Clochemerle».

Серед характерних рис ідіостилю Г. Шевальє виділено багатоголосся аналізованого роману (за М.М. Бахтіним), яке забезпечується органічним поєднанням включених до тексту різних за жанром елементів, а також забезпечення автором індивідуалізації мовлення персонажів роману за рахунок введення розмовного мовлення з елементами просторіччя та діалектизмів.

Відтворення розмовного мовлення жителів описаного регіону в описану історичну епоху також відзначено як риса ідіостилю письменника. Для цього автор використовує стилізацію розмовного мовлення окремих персонажів, залучаючи різнорівневі елементи, серед яких зміна фонетичного боку слів, морфологічні зміни, відповідне графічне оформлення реплік.

Індивідуально-авторські тропи розглядаються як невід'ємна частина ідіостилю письменника. В романі вони створюють комічний ефект в описах персонажів, тоді як для опису природи тропи позбавлені такої функції.

Прагнення до максимальної реалістичності відображення подій розглядається як характерна риса ідіостилю письменника в обраному творі. В романі автор звертається до реальних та наближених до реальних власних назв, надає історичні або квазіісторичні довідки про окремі місця та події.

Ключові слова: ідіостиль, мовна особистість письменника, регіональний роман, розмовно-просторічне мовлення, індивідуально-авторські тропи.

The features of Gabriel Chevalier idiostyle in his novel "Clochemerle" are analyzed. The article studies the idiostyle as the system of individual use of the means of lingual expression common to a specific period of development of belles-letters. G. Chevalier's novel "Clochemerle" is perceived as the regional novel based on the large social and cultural context. This is the reason why his idiostyle should not be studied only by linguistics but with the aid of literature studies, culturology, sociology etc. G. Chevalier's idiostyle in "Clochemerle" reflect the historical epoch of its creation.

Among pertinent features of G. Chevalier's idiostyle in "Clochemerle" the novel's polyphony (by M.M. Bakhtin) is observed. Such a polyphony is due to the integration of numerous incorporations to the text. These incorporations rank to different genres, but they are harmoniously built in the novel's canvas. Moreover, the author tends to individualize the characters' speech by the elements of vernacular language including colloquialisms and provincialisms.

The reproduction of vernacular language of local residents during the specified epoch is also the G. Chevalier's idiostyle feature. In the "Clochemerle" the author simulates some characters' speech using the elements of different levels, as changing phonetical side of words, morphological changes, use the provincialisms and colloquialisms provided with appropriate graphical format of speech.

The individual figures of speech are also considered as a crucial element of author's idiostyle. In "Clochemerle" the use of individual figures of speech in order to create the comic effect in the description of characters is noticed. On the other hand, the individual figures of speech used for nature description don't have this function.

The tendency to ultimate literalism in the term of events description is perceived as the feature of G. Chevalier's idiostyle in the analyzed novel. The author refers to real and based on real proper nouns, provides the historical or would-be historical facts about some places or events.

Key words: idiostyle, linguistic persona, regional novel, vernacular language, individual figures of speech.

Постановка проблеми. Антропоцентрична парадигма розвитку науки про мову ґрунтується на нерозривному поєднанні мови та культурних цінностей, світобачення, оточення особистості. У цьому вбачається доцільність дослідження ідіостилю письменника не тільки з боку лінгвістичного, а й із залученням даних про історичну епоху, в яку живе автор і про яку він пише, та її соціальну, культурну політичну атмосферу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проявів індивідуального в мові не є новими для лінгвістичних студій. Проблема мовної особистості піднімається ще в роботах В.В. Виноградова, а більш детально розробляється Ю.М. Карауловим, С.Г. Воркачевим, В.І. Карасиком тощо. Питання ідіостилю вивчалося в працях Р. Якобсона, Ю.М. Тинянова, М.М. Бахтіна, В.П. Григор'єва, Н.С. Болотнової, І.А. Тарасової тощо. Втім, дослідження проявів індивідуального у художніх творах не втрачає своєї актуальності, адже з подальшим розвитком мовознавства виникають потреби у нових напрямках дослідження ідіостилів.

Дослідження творчості французького письменника першої половини ХХ століття Габрієля Шевальє має місце як на теренах України, так і у Франції. З різних кутів доробок письменника вивчали Ю.А. Ващенко, П. Вернуа, А.-М. Тісс, К. Мішель та ін. Втім, незважаючи на популярність роману «Clochemerle» на його батьківщині, а також на беззаперечну соціокультурну значимість цього твору, наразі спроби вивчення його ідіостилю в мовному плані носять фрагментарний характер.

Постановка завдання. Завданням статті є дослідити окремі характерні прояви ідіостилю Г. Шевальє в романі «Clochemerle».

Виклад основного матеріалу. Творчість будь-якого автора можна впізнати за рядом особливих, можна сказати «індивідуалізуючих» прийомів. Під час породження художнього твору письменник використовує властиву йому «мережу» засобів виразності: тропи, стилістичні фігури, граматичні конструкції, окремі слова. Ці засоби слугують вираженню авторської інтенції та, поза іншим, обумовлені загальною тематикою твору. Саме такий унікальний набір мовних засобів складає основу ідіостилю. Ідіостиль за визначенням В.В. Виноградова – це система індивідуально-естетичного використання властивих даному періоду розвитку художньої літератури засобів мовного вираження [3, с. 85].

Вивчення мовного боку творчості будь-якого письменника має супроводжуватись даними з історії, літературознавства, культурології, соціології тощо. Так, творчість Г. Шевальє необхідно вивчати у тісному зв'язку з тією соціально-культурною атмосферою, що панувала у Франції в період між Першою та Другою світовими війнами, адже роман «Clochemerle» (уперше вийшов друком у 1932 році) містить у собі значну культурно-обумовлену специфіку і є яскравим відображенням картини світу французького етносу першої половини ХХ століття.

Шляхом дослідження ідіостилю Г. Шевальє на матеріалі роману «Clochemerle» ми маємо змогу прослідкувати найбільш значущі мовні та композиційні елементи цього твору та творчості названого письменника в цілому. Соціокультурна значимість цього твору є важливим елементом для нашого дослідження, адже саме вона обумовлює можливість вивчення найбільш яскравих, значимих шляхів реалізації соціокультурних домінант французького етносу в аналізованому творі.

Зважаючи на тематичне наповнення та лінгвістичні особливості роману Г. Шевальє «Clochemerle» в межах літературознавства його відносять до регіональної течії. Події роману розгортаються у 20-х роках ХХ століття у невеликому французькому містечку Клошмерль-ан-Божоле. Роман побудований із залученням широкого соціального, культурного, політичного контексту: незважаючи на почасти ідилічне зображення селищатаселянства, яке є властивим для регіональних творів, ми можемо чітко простежити висміювання тогочасного французького суспільства.

Говорячи про ідіостиль Г. Шевальє в романі «Clochemerle», ми маємо можливість спостерігати яскраво виражене «багатоголосся» як його визначав М.М. Бахтін. Він вказував на те, що роман є «багатостильовим, різномовним, різноголосим явищем», і під час його стилістичного аналізу варто мати на увазі, що в його рамках відображена все внутрішнє розшарування мови в кожен даний момент її існування. Присутність у романі соціальних діалектів, групових манер, професійних жаргонів, жанрових мов, мов поколінь та віків тощо є необхідною передумовою романного жанру [2, с. 75–76]. Ідіостиль Г. Шевальє характеризується саме тим, що у мовленні кожної з дієвих осіб твору присутні індивідуалізуючі риси; в різних пропорціях та комбінаціях спостерігаємо елементи просторіччя та місцевої говірки, в рамках діалогів виявляємо риси розмовного мовлення; окрім універсальних для прозаїчних творів описів, роздумів та оповідей в романі присутні «іншородні елементи», такі як цитати з Біблії, крилаті вирази, зокрема, латиною, ода, написана олександрійським розміром, фрагмент газетної статті тощо. Втім, всі названі елементи гармонійно складаються в єдину систему, забезпечуючи те саме «різноголосся», про яке писав М.М. Бахтін.

Вартою уваги рисою ідіостилю Г. Шевальє є його намагання відтворити розмовне мовлення жителів описаного регіону в описану історичну епоху. У цьому контексті варто вказати на те, що у літературному творі йдеться про стилізацію розмовного мовлення, але не про його повністю правдиве відтворення [4, с. 296]. Втім, незважаючи на це, авторові роману вдається з високим ступенем реалістичності відтворити усне розмовне мовлення на всіх рівнях. Така стилізація у творі зустрічається у мовленні тільки окремих персонажів, а саме селян-виноробів, людей малоосвічених, в ситуаціях щоденного особистого спілкування, при цьому мовлення інших персонажів, а також наратора, позбавлене цієї риси.

Аналізуючи названу рису ідіостилю Г. Шевальє, слід звернути увагу на те, що особливості мовлення персонажів відображені також у структурі речень в рамках діалогів та у графічно-пунктуаційному їх оформленні. У результаті спостерігаємо короткі висловлювання, оформлені відповідними знаками пунктуації. Вони зовсім не є нейтральні, натомість вони є емоційними, експресивними, іншими словами, стилістично маркованими. Якби цей текст вимовлявся вголос, то йому б відповідали певні інтонація, ритм і тональність, промова супроводжувалася б жестами, мімікою, певними діями персонажів тощо [1, с. 9].

Наведемо нижче один із таких діалогів між солдатом Клодіусом Брокенном, який щойно повернувся з армії, та Адель Торбейон, власницею готелю [7, с. 140–141]:

– *Te v'là toi donc, Claudius.*

– *Oui, me voilà bien !*

– *Alors, te v'là comme ça, Claudius !*

– *Comme ça, me v'là !*

– *Comme ça, c'est toi en personne, pour bien dire.*

– *Pour bien dire, c'est moi, comme vous voilà vous, l'Adèle.*

– *Alors, te v'là !*

– *Me v'là.*

– *T'es-ti content, au moins ?*

– *J'ai rien pour me faire que je serais pas content, bien sûr.*

– *Bien sûr !*

– *Bien sûr.*

– *Alors, t'es comme qui dirait content ?*

– *Comme qui dirait !*

– *C'est une bonne chose d'être content, bien sûr !*

– *Bien sûr.*

– *Alors, comme ça, t'aurais plutôt soif, que tu viens ?*

– *J'aurais plutôt soif, oui, l'Adèle.*

– *Ça serait donc pour boire ?*

– *Oui, ça serait pour boire, l'Adèle, si ça vous fait rien.*

– *Alors, je vas te servir. C'est toujours du pareil que tu bois ?*

– *Toujours, l'Adèle.*

Аналізований діалог повністю складається з коротких висловлювань, він характеризується великою кількістю повних та часткових повторів, графічним способом передачі нечіткої артикуляції (*te v'là; me v'là*), особливим, властивим для розмовного мовлення членуванням речень, наявністю знаків питання та оклику. Всі вищеназвані елементи свідчать про емоційність та експресивність висловлювання.

У наведеному вище діалозі маємо можливість прослідкувати також деякі лексичні та лексико-граматичні елементи стилізації розмовного мовлення як характерної риси ідіостилю письменника. Так, якщо поглянути на наведений уривок з точки зору аналізу лексичних одиниць та граматичних конструкцій, можемо побачити такі риси розмовно-просторічного мовлення персонажів як вживання означеного артикля перед антропонімом, що є рисою мовлення жителів описаного регіону (*l'Adèle*); вставні слова-вигуки (*alors, donc*); вставні конструкції (*comme qui dirait*); просторічна форма займенників (*T'es-ti content*); усічення особового займенника (*t'es; t'aurais*); опущення часточки *ne* в заперечній конструкції (*J'ai rien; je serais pas; si ça vous fait rien*); граматично неправильне вживання форми дієслова *aller* у функції найближчого майбутнього часу (*je vas te servir*) тощо. Всі названі елементи свідчать про соціальний статус мовців: діалог відбувається між простими малоосвіченими жителями невеликого містечка.

Ще одним прийомом стилізації розмовного мовлення, властивим для ідіостилю Г. Шевальє є відбір письменником для мовлення персонажів діалектизмів, властивим описаному у творі регіону. В межах свого дослідження К. Мішель нарахував близько 40 діалектних лексичних одиниць та особливостей їх вжитку на сторінках роману Г. Шевальє «Clochemerle» (див. [9]).

У цьому контексті варто також звернути увагу на включення автором у текст елементів місцевих говірок. Таких випадків у романі – чотири, вони зустрічаються у репліках персонажів у супроводі авторського перекладу французькою мовою і характеризуються зміною фонетичного боку слів, морфологічними змінами, вживанням діалектизмів. Аналізуючи названі елементи та контекст їх вжитку, ми можемо зробити висновок про соціальне становище осіб, в мовленні яких ці елементи виникають, адже на вибір засобів виразності комунікантами в процесі спілкування значним чином впливає ієрархія носіїв мови [1, с. 24]. Отже, особа, в мовленні якої присутні діалектизми та / або елементи говірки, має нижчий соціальний статус порівняно з особою, мовлення якої позбавлене названих елементів, що і підкріплюється прикладами з роману «Clochemerle».

Беручи до уваги названі факти, можемо стверджувати, що високий ступінь реалістичності стилізації розмовного мовлення, характерного для обраного письменником регіону в описану ним історичну епоху, є визначною рисою ідіостилю Г. Шевальє.

Не менш важливою рисою ідіостилю будь-якого письменника, зокрема й Г. Шевальє є використання ним авторських тропів. Під час аналізу роману «Clochemerle» нами була зазначена така риса ідіостилю Г. Шевальє: однією з функцій індивідуально-авторських тропів в аналізованому романі є створення та підсилення комічного ефекту в описах портретів персонажів та розповідях про них. Водночас варто зазначити, що під час описів природи індивідуально-авторські тропи позбавлені такої функції. Така риса є типовою для регіональних творів, адже для них властиві мотиви відносин людини з землею, чільне місце належить описам природи, селянського життя, в таких творах часто зустрічається зображення сільської ідилії у романтичному світлі [5, с. 7–8; 6, с. 104].

Пор. окремі індивідуально-авторські тропи, вжиті для опису персонажів роману: *son éloquence empestée, son grand nez chevalin, dont la joie était comme rouillée* (про вчителя Тафарделя); *son visage dangereusement jovial* (про мера Пьешю); *la maladresse apostolique du curé, le nez de Ponosse fleurit magnifiquement, devint un nez beaujolais, la loupe des privations de toute une vie* (про кюре Поносса); *ces corporelles oasis fussent mornes, elle était sèche comme un chapelet* (про служницю кюре Онорину); *son ventre qui grossissait comme une courge au bon soleil dans la saison, le ventre de Sidonie était dur comme une feuille* (про жительку Клошмерля Сідоні Сові).

Нижче наведемо фрагмент роману Г. Шевальє «Clochemerle», який містить значну кількість як сталих, так і індивідуально-авторських тропів:

C'était l'heure souveraine de la journée, par un des plus beaux soirs de l'automne. Une immense sérénité descendait du ciel, plein des exploits stridents des derniers oiseaux, et dont le bleu léger virait doucement au rosé qui prépare des crépuscules magnifiques. Le soleil disparaissait derrière les montagnes de l'Azergues, n'éclairant plus que quelques crêtes, qui émergeaient encore d'un océan de douceur champêtre, et de rares endroits de la confuse plaine de Saône, où ses derniers rayons formaient des lacs de lumière [7, p. 19]

У наведеному уривку природа зображується як велична та прекрасна сутність, відсутні будь-які натяки на комічне, на відміну від описів героїв роману.

Досліджуючи ідіостиль Г. Шевальє у романі «Clochemerle», варто вказати на прагнення автора максимально реалістичного зобразити події. Як окремі інструменти легітимації письменник використовує реальні та наближені до

реальних власні назви, вводить до тексту роману історичні довідки.

Що стосується присутності в аналізованому романі власних назв, то перш за все треба звернути увагу на те, що саме топонім утворює його назву. Clochemerle, топонім, вигаданий автором, з часом набуває значення прозивного: у сучасній французькій мові топонім «Clochemerle» або похідний від нього прикметник «clochemerlesque» використовують на позначення містечка або селища, у якому відбуваються локальні чвари, не цікаві всьому іншому світу. В тексті роману письменник подає історичну довідку про назву Clochemerle: походження назви містечка автор пов'язує з розташованим у XII столітті на його місці абатством та густими лісами, що його оточували. В лісах гніздилися дрозди і коли монахи дзвонили у дзвони, плахи злітали. Саме тому тогочасні селяни говорили «дзвони для дроздів» («la cloche à merles»), так назва і закріпилась. Присутність у тексті твору подібної історичної (або квазіісторичної) довідки легітимізує автора як знавця місцевої історії, дає відчуття реальності описаних подій.

Утім, семантика складників топоніма «Clochemerle» («*clocher*» у словосполученні *rivalités, intérêts du clocher* означає *rivalités, intérêts locaux* [8]) містить у собі певні натяки на те, з якою ситуацією зіштовхнеться читач в процесі сприйняття роману. Вже у назві твору міститься вказівка на іронічний тон автора, який висміює місцеву сварку навколо побудови громадського туалету, яка, утім, переросла в події, які вимагали військового втручання.

Окрім названого топоніму, в тексті роману міститься велика кількість власних назв, які несуть у собі соціокультурну інформацію у значному обсязі. Так, використовуючи реальні географічні назви (*le Beaujolais, la Bourgogne, le Rhône, Beaune, Dijon, Saône, les Alpes, le Jura, Villefranche-sur-Saône*), номери доріг та автострад (*la route nationale № 6, le chemin de grande communication №15 bis, le chemin de grande communication №20*),

назви сортів вина (*Morgon, Corton, Beaujolais, Brouilly, Fleurie, Juliéna*) тощо, автор роману претендує на якомога більш наближене до реальності зображення подій. Можна сказати, що названі оніми формують реалістичну основу аналізованого твору, що також є характерною рисою ідіостилію Г. Шевальє в романі «Clochemerle».

Висновки. Говорячи про риси, що вирізняють ідіостиль Г. Шевальє з-поміж інших письменників, варто зазначити таке: роман «Clochemerle» є яскравим зразком багатоголосся в романі, як визначав його М. М. Бахтін: мовлення кожного персонажу вирізняється з-поміж інших дієвих осіб, а в тексті самого роману присутні значні за кількістю та обсягом включення у вигляді зразків інших мовленнєвих жанрів. Не менш важливою для нашого дослідження рисою ідіостилію автора є його прагнення до якомога більш реалістичного зображення подій у творі. З цією метою письменник використовує значну кількість реальних та наближених до реальних топонімів, які також забезпечують часову та просторову прикріпленість твору, а також вводить до тексту роману історичні або квазіісторичні довідки. Намагання зробити роман «Clochemerle» максимально реалістичним обумовлює ще одну рису ідіостилію письменника: стилізація розмовного мовлення персонажів на фонетичному, лексичному, граматичному, стилістичному, синтаксичному, а також на графічному рівні. Не менш важливою рисою ідіостилію письменника є використання ним авторських тропів: для творчості Г. Шевальє характерним є вживання авторських метафор, епітетів, образних порівнянь для створення та підсилення комічного ефекту в межах описів персонажів, а для описів природи авторські тропи цієї функції позбавлені.

У перспективі подальших досліджень планується більш детально дослідити прояви ідіостилію Г. Шевальє на композиційному рівні твору, а також вивчити вплив індивідуальних та групових цінностей та установок на формування ідіостилію Г. Шевальє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексеев А.Я. Сопоставительная стилистика: уч. пособие. Днепропетровск : Национальный горный университет, 2012. 471 с.
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. Москва : «Худож. лит.», 1975. 504 с.
3. Виноградов В.В. О языке художественной литературы. Москва : Гослитиздат, 1959. 656 с.
4. Жеребило Т.В. Словарь лингвистических терминов. 5-е изд, испр. и доп. Назрань : ООО «Пилигрим», 2010. 486 с.
5. Bitoun P. Le Rire au village. INRA-SAE2-MONA, 2006. 185 p.
6. Cavin J. La ville mal-aimée. Représentations anti-urbaines et aménagement du territoire en Suisse: analyse, comparaisons, évolution. Lausanne: Lausanne, Editions Presses polytechniques et universitaires romandes, 2005. 237 p.

7. Chevalier G. Clochemerle. Paris: Le livre de poche, 2016. 384 p.
8. Le Trésor de la Langue Française informatisé. URL: <http://www.cnrtl.fr/definition>.
9. Michel C. Patois et français régional dans Clochemerle de Gabriel Chevalier. *Revue de linguistique romane*. 2004. №68. P. 475–497.

УДК 811.161.1'37

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.28>

COMPOSITION AND GENERAL CHARACTERISTICS OF TEXT CATEGORIES

СКЛАД ТА ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕКСТОВИХ КАТЕГОРІЙ

Suvorova S.A.,

*orcid.org/0000-0001-5341-2963**Candidate of Philological Sciences, Assistant Professor,**English Language Teacher at the Department of Foreign Languages
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*

Chyghykova I.V.,

*orcid.org/0000-0003-2722-3258**English Language Teacher at the Department of Foreign LANGUAGES
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*

Halchenko I.O.,

*orcid.org/0000-0003-4700-9937**English Language Teacher at the Department of Foreign Languages
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*

In this article, an attempt was made to determine the composition and general characteristics of text categories, as well as to determine the differences between the topic and thesis. Also, we tried to analyze the functional and stylistic modifications of selected topics and theses. Taking into account the analysis of concepts, topic and thesis, a preliminary discussion of text concepts is required. The language components of the given text category are single nominative types: words and nominative words. Understanding the “main nomination” is the whole text, is necessary to introduce the most significant nomination in this text. The main text in the text can be basic one and can be with additional nomination. Taking into account the sequence of placement of units of the thematic chain in the text, the nomination that opens the chain will be called primary and all others secondary. In the lexico-stylistic aspect, the thematic composition of their chains as a whole has no limitations. Here, units of any style and emotionally expressive markings are possible, usually used and limited in use, literary and non-literary, modern and outdated. There are two groups of logical connections: logical and compound-logical. The first is links that indicates the type and nature of previous or subsequent information, the actual significant fragments of links. Distinguishing information and objective-subjective-logical information as the main types, we will name the most common types of information segments of the text. The informational role of the text fragment is determined by its content, which depends primarily on the lexical composition of the fragment, as well as on the sequence of fragments and their combined content.

Key words: thesis, text, thematic groups, communication, text category, meta-events of the text, functional styles.

У статті була зроблена спроба визначення складу і загальної характеристики текстових категорій, а також визначення відмінностей між темою і тезою. Також, ми спробували проаналізувати функціональні та стиліові модифікації обраних тем і тез. Беручи до уваги аналіз понять, тема і теза, потрібно попереднє обговорення текстових понять. Мовні складові даної текстової категорії – одиниці номинативного типу: слова і номинативні словосполучення. Тема тексту знаходить вираз у референціально або значимо об'єднаних словникових групах за своїм складом. Поняття «основна номінація» – власне текстове, що виводиться із значущості номінації в даному тексті. Основний в тексті може виступати як базова, так і будь-яка з додаткових номінацій. З урахуванням послідовності розміщення одиниць тематичної ланцюжка в тексті, номінація, що відкриває ланцюжок, буде називатися первинною, а всі інші – вторинними. У лексико-стилістичному відношенні склад тематичних ланцюжків в цілому не має обмежень. Тут можливі одиниці будь-якої стиліової і емоційно-експресивного маркування, загальноновживані і обмежені по вживанню, літературні та нелітературні, сучасні і застарілі. У складі логічних зв'язок виділяються дві групи: власне логічні і, композиційно-логічні. До першої відносяться зв'язки, які вказують на тип і характер попередньої або наступної інформації, на власне змістовні зв'язку фрагментів. Розрізняючи в якості основних типів інформації об'єктивнологіческую і суб'єктивно-логічну, назвемо найбільш часто зустрічаються види інформаційних відрізків тексту. Інформаційна роль того чи іншого текстового фрагмента визначається його змістом, яке залежить перш за все від лексичного складу фрагмента, а також послідовністю розташування фрагментів і сукупним їх змістом.

Ключові слова: теза, текст, тематичні групи, комунікація, текстова категорія, метаподії тексту, функціональні стилі.